

Znalecký posudek

znalce

pro obor

kriminalistika,

se specializací společenská závadnost textů a zástupné symboly

a

pro obor

sociální vědy,

se specializací politologie, extremismus a terorismus

č. 57/ZP/2012

Na základě „Opatření“ podle § 105 odst. 1 trestního řádu ze dne 15. prosince 2011, které vydal pod č.j.: **3 T 195/2011** zadavatel posudku: Městský soud v Brně, Polní 39, 639 00 Brno v trestní věci obviněného [REDAKCE], nar. [REDAKCE], bytem: [REDAKCE], [REDAKCE] stíhaného pro přečin „Projevy sympatií k hnutí směřujícímu k potlačení práv a svobod člověka“ podle § 404 trestního zákoníku vypracoval níže uvedený znalec následující

nález a znalecký posudek

I. Nález

Spisový materiál policie ČR a fotodokumentace

Zadavatel posudku: Městský soud v Brně, Polní 39, 639 00 Brno vydal ve smyslu ust. § 105 odst. 1 trestního řádu dne 15. prosince 2011 pod č.j.: **3 T 195/2011** v trestní věci obviněného [REDAKCE], nar. [REDAKCE], bytem: [REDAKCE], [REDAKCE] stíhaného pro přečin „**Projevy sympatií k hnutí směřujícímu k potlačení práv a svobod člověka**“ podle § 404 trestního zákoníku opatření, kterým přibral JUDr. PhDr. Ivo Svobodu, Ph.D. jako znalce jmenovaného Krajským soudem v Brně pro obor kriminalistika, se specializací společenská závadnost textů a zástupné symboly a pro obor sociální vědy, se specializací politologie, extremismus, terorismus.

Znalec byl přibrán k vypracování znaleckého posudku z důvodu zodpovězení otázek:

1. Zhodnoťte symbol bílého ozubeného kola s černou výplní a vyobrazením překříženého rudého meče a kladiva z hlediska jeho původu, historického významu a okolností jeho využívání dosud, pokud Vám jsou známy.
2. Ostatní okolnosti zjištěné při znaleckém zkoumání, pokud mohou mít význam pro trestní řízení.

Zadavatel posudku doložil k vypracování znaleckého posudku následující relevantní podklady:

- Kompletní spisový materiál MS v Brně č.j.: **3 T 195/2011**
- DVD s videozáznamem z demonstrace konané dne 1.5.2011 v Brně

Znalec dále přikládá kopie signifikantních částí zadavatelem předestřené a dále zajištěné materie, a to na s. **3 - 8 tohoto znaleckého posudku**, včetně další získané fotodokumentace z předmětné akce konané dne 1. května 2011 v Brně, která je srovnávací materií a na kterou se v textu svého posudku odkazuje.

OPATŘENÍ

Městský soud v Brně rozhodl v trestní věci obviněného [REDAKCE], nar. dne [REDAKCE], trvale bytem [REDAKCE], [REDAKCE], stíhaného pro přečin projevu sympatií k hnutí směřujícímu k potlačení práv a svobod člověka podle § 404 trestního zákoníku,

t a k t o :

Podle § 105 odstavec 1 trestního řádu se přibírá znalec Krajského soudu v Brně **JUDr. PhDr. Ivo Svoboda, Ph.D.** k podání znaleckého posudku z oboru kriminalistika, odvětví společenská závadnost textů a zástupné symboly.

Ve znaleckém posudku je třeba odpovědět na následující otázky:

1. Zhodnoťte symbol bílého ozubeného kola s černou výplní a vyobrazením překříženého rudého meče a kladiva, z hlediska jeho původu, historického významu a okolnosti jeho využívání dosud, pokud Vám jsou známy.
2. Ostatní skutečnosti zjištěné při znaleckém zkoumání, pokud mohou mít význam pro trestní řízení.

Prosíme o vrácení spisového materiálu, spolu s fakturací, týden před hlavním líčením, které se koná dne 11. ledna 2012.

P o u č e n í :

Jestliže by znalec bez dostatečné omluvy neuposlechl příkazu daného mu podle trestního řádu, může mu být uložena pokuta do 50.000,-Kč.

Znalec je povinen bez odkladu oznámit skutečnosti, pro které by byl vyloučen, nebo které by mu jinak bránily být ve věci činným jako znalec.

Jestliže by znalec uvedl vědomě nepravdu a okolnosti, které mají podstatný význam pro rozhodnutí nebo takovou okolnost by zamlčel, dopustil by se trestného činu křivé výpovědi a nepravdivého znaleckého posudku podle § 175 trestního zákona (§106 trestního řádu).

POLICIE ČESKÉ REPUBLIKY
Městské ředitelství policie Brno
Územní odbor SKPV MŘ Brno
3.oddělení obecné kriminality
Příční 31, 611 38 Brno

Č. j. KRPB-26407-6/TČ-2011-060273-HK

Brno 1. listopadu 2011
Počet stran: 4

Protokol o výsledku podezřelého

V Brně dne 01.11.2011 v 13:49 hodin byl zahájen výslech podezřelého

Jméno, příjmení: [REDACTED]
Dřívější příjmení: [REDACTED]
Místo narození, okres, kraj: [REDACTED]
Datum narození: [REDACTED]
Průkaz totožnosti: [REDACTED] státní příslušnost: CZE
Národnost: [REDACTED] osobní stav: [REDACTED]
Trvalý pobyt: [REDACTED]
[REDACTED]
[REDACTED]

Zdržuje se:

tel.:

Adresa pro účely doručování:

dtto. tel.:

Datová schránka:

Adresa zaměstnavatele:

Zaměstnání a postavení v něm:

Místo zaměstnání:

Počet zaměstnání v posledních dvou letech: ■

Vzdělání: [REDACTED]

Majetkové poměry: [REDACTED]

Čistý měsíční příjem: [REDACTED]

Otec: [REDACTED]

Matka: [REDACTED]

Manžel (druh): [REDACTED]

Sourozenci: [REDACTED]

Děti: [REDACTED]

V minulosti vyslýchán pro trestný čin: 201a tr.zákoníku, § 202 tr.z. kolikrát 3x

Dřívější tresty: naposled podmíněný trest, osvědčil se dne 28.7.2008

Podezřelému byl doručen záznam o sdělení podezření z přečinu podle § 404 trestního zákoníku dne 01.11.2011.

14

Vyjádření podezřelého k poučení:

Před započítím výsledku jsem byl vyslychajícím poučen o svých právech, poučení jsem v plném rozsahu porozuměl.

Zvláště jsem byl poučen o svém právu podle § 33 odst. 1 trestního řádu k věci nevypovídat, k tomuto poučení uvádím, že svého práva **nevyužívám** a vypovídat **chci a budu**.

Dále jsem byl zejména poučen o následcích křivého obvinění podle § 345 trestního zákoníku, toto poučení беру na vědomí a jsem si vědom možných důsledků.

Obhájce si nevolím.

Vyjádření podezřelého k osobě:

Nemám co bych doplnil, na psychiatrii se neléčím, netrpím závislostí na alkoholu ani jiných omamných nebo návykových látkách.

Vyjádření podezřelého k věci:

Dnešního dne jsem převzal záznam o sdělení podezření z přečinu podle § 404 tr.zákoníku. S tím, co je mi kladeno za vinu nesouhlasím.

Co se týká symbolu kladiva a meče, tak po 1. světové válce to byl znak Rudé Armády nebo Rudých brigád, který byl později ve 20-tých letech použit Otto Strasserem, který sice byl v NSDAP s Adolfem Hitlerem, ale byl to zároveň jeho odpůrce. Samozřejmě jako jeho odpůrce po převzetí moci Adolfem Hitlerem utekl do exilu do České republiky, kde budoval odpor proti tehdejší nacistické říši s podporou českého státu. Samozřejmě po roce 1933 byl bratr Otto Strassera Georg Strasser zavražděn při noci dlouhých nožů. Za německé říše byl tento symbol zakázaný, po roce 1945 byly pokusy o znovuzaložení organizace s tímto znakem, což se nepodařilo. Co se týká Strassera i předmětného znaku, tak v roce 1938 bylo sepsáno pražské prohlášení, kde byl popsán odpor vůči Hitlerovi a vůči říši. Nadále za 2. světové války byl Otto Strasser v Kanadě, odkud šířil materiály odboje proti 3.říši.

To je všechno co chci k věci uvést. Maximálně můžu dodat, že tohleto je celé nesmysl a v České republice užití tohoto znaku není rozhodně žádnou propagací, už z důvodu, že český stát podporoval Ottu Strassera v odboji proti III.říši.

Na dotaz policejního orgánu uvádím, že jsem se dne 1.5.2011 zúčastnil oslav svátku 1.Máje v Brně v parku, kde jsem měl předmětné tričko oblečené.

Dále uvádím, že si nevzpomínám, kde jsem předmětné tričko zakoupil.

II. Posudek

Použitá metoda, resp. použité metody zkoumání

Jako základní metodou určení společenské nebezpečnosti u celého zkoumaného vzorku pro potřeby zadavatele posudku a odpovědi na položené otázky byla zvolena komparační metoda historická a metoda diskursivní analýzy. Tyto metody mohou být vzhledem k charakteru zadání posudku a předmětu zkoumání chápány jako metody základní.

Historická metoda, resp. historické přístupy budou aplikovány především při hodnocení shromážděné obrazové a zvukové materie a dále při analýze a syntéze celého empirického materiálu, tedy všech předestřených podkladů ke zkoumání předestřených ve svém komplexu. V rámci metody historické lze využít zejména metodu přímou a nepřímou. Metoda přímá je v podstatě toliko prostou reprodukcí pramenů, neumožňující však sama o sobě další hlubší analýzu vedoucí k hodnocení složitějších společenských vztahů. Naproti tomu metoda nepřímá umožňuje další deduktivní vyvozování a příčinných analogii určitých historických fakt pro hodnocení konkrétní reality. Použití nepřímé historické metody s sebou však nese nebezpečí dílčího zkreslení historické reality.¹ Pro minimalizaci tohoto nebezpečí, resp. jeho zamezení je vhodné provést hodnocení zkoumaného vzorku, resp. předestřené materie více dílčími metodami, resp. jejich vzájemnou kombinací. Tak postupoval znalec i v případě tohoto znaleckého posudku.

Jako další nepřímé metody by bylo dle Hrocha² možno použít i metody diachronní a synchronní. Tyto metody jako podpůrné určují pozici podle myšlené časové osy od staršího období k mladšímu a synchronní metoda je dále navíc i způsobila vytvářet určité etapy dějin, v jejichž rámci jsou konfrontovány dějinné události a jsou zjišťovány jejich podobnosti a rozdíly. Tato podpůrná metoda se znalci jeví jako další vhodná, zejména z důvodu relativně delší doby vývoje projevů extremismu v České republice v návaznosti na fašistickou, neofašistickou, nacistickou a neonacistickou subkulturu.

Metoda diskursivní analýzy³ se odvíjí od tzv. archeologie vědění, kterou formuloval její autor M. Foucault jako metodu pro výzkum dějin myšlení, dějin idejí, dějin poznání a filozofie, sociologie a ostatně i politologie. Jejím původním cílem bylo sledovat historický vývoj různých myšlenkových a ideových konceptů a jejich proměn v lidských dějinách. Centrální kategorií tohoto schématu se stal diskurs.⁴ Diskurs (Foucault také používal pojem „diskursivní formace“), je možno definovat jako strukturu, která ovlivňuje způsoby řeči, psaní a myšlení. „Diskurs“ v sociálních vědách je v obecném smyslu užíván pro označení jazyka jako prvku sociálního života, jenž je dialekticky propojen s dalšími elementy společenského života a obecně postojů společnosti ke konkrétním jevům. Ovšem i když analýza diskursu má co dělat se zkoumáním jazyka (v našem případě i jiných forem sociální komunikace – např. pomocí symbolů na oděvu, případně tetování na těle vedených jednotným ideovým diskursem apod.) není podle Foucaulta jednoduše totožná s prostou analýzou jazyka, nebo běžnou sémantikou (v našem případě i jiných forem sociální komunikace – např. pomocí symbolů na oděvu, případně tetování na těle vedených jednotným ideovým diskursem apod.). Zatímco prostá

¹ HROCH, M. a kol. *Úvod do studia dějepisu*. Praha: SPN, 1985, s. 204-207. ISBN – sine.

² Tamtéž, s. 204-207.

³ Dále viz. NOSÁL, I. Diskursivní re-konstrukce dětství: mezi nostalgií a nejistotou. Analýza čtyř textů. In. *Obrazy dětství v dnešní české společnosti. Studie ze sociologie dětství*. Brno: Barister & Principal, 2004, s. 173 a násl.

⁴ Tuto metodu poprvé využil Foucault ve svém díle „Dějiny šílenství“, později ji rozpracoval v díle „Archeologie vědění“.

analýza jazyka či sémantika klade otázku, podle jakých pravidel je výpověď o realitě tvořena, a tudíž podle jakých pravidel mohou být vytvořeny další podobné výpovědi vypovídající o konkrétní realitě, popis diskursivní události klade zcela odlišnou otázku, a to: „jak se stalo, že se na tomto místě objevila tato, a ne nějaká jiná výpověď?“⁵

Jednotlivé diskursy pak vystupují v podobě dominantních předmětů a metod zkoumání, typických pro danou historickou epochu. Vystupují jako určité pravidelnosti mezi typy výpovědí, pojmy, symboly či volbami. Tyto pravidelnosti pak lze metodologicky zpracovat vhodnou metodou sběru a zpracování shromážděných dat či dominantních předmětů zkoumání. Existence těchto dominantních předmětů či metod zkoumání podle Foucaulta ovlivňuje směr dalšího vědeckého zkoumání; v našem případě směr zkoumání celé předložené materie ve svém souhrnu jako předmětu znaleckého zkoumání a dílo samotné, tedy i posudek znalce, je z tohoto hlediska možno chápat jako výpověď, ve které se daný signifikantní diskurs odráží. Diskursy určují, jaké výpovědi jsou možné, proč jsou možné právě tyto výpovědi a proč jsou případně opomenuty výpovědi jiné a z jakých důvodů. Autoři slovních výpovědí (v našem případě i jiných forem sociální komunikace – např. pomocí symbolů na oděvu, případně tetování na těle vedených jednotným ideovým diskursem apod.), již nejsou chápáni jen jako její tvůrci, popř. nositelé, ale především jako uživatelé, šířitelé a propagátoři určitého diskursu.⁶

„Diskurs lze tedy definovat v makrohistorickém foucaultovském smyslu jako strukturu, která reguluje konkrétní způsoby řeči, psaní a myšlení, která produkuje jak myšlení, tak konkrétní praktiky. Pro toto pojetí makrohistorického diskursu lze používat Foucaultův termín „diskursivní formace“.⁷ Šířitel tohoto diskursu je pak sám nositelem konkrétního společensky závadového diskursu tak, jako tvůrci samotní. Chceme-li proto identifikovat dominantní diskurs či diskursy konceptu společenské závadnosti či dokonce nebezpečnosti celého zkoumaného vzorku, resp. celé zkoumané materie a její vztah k diskursům současné filozofie, psychologie, politologie, sociologie, sociální pedagogiky, či sociologie práva, musíme nejdříve shromáždit dostatečné množství výpovědí, které se ke zkoumanému vzorku, resp. předestřené obrazové vztahují. Foucault doporučuje postupovat následujícím způsobem:

Nejprve je třeba vyznačit *prvotní povrchy vynoření*. Jde tedy o to ukázat, kde se tyto výpovědi vůbec mohou objevit, aby mohly být posléze označeny a analyzovány. V těchto polích povrchů vynoření dochází k prvotním diferenciacím, jsou zde ohraničovány oblasti vypovídání, je definováno to, o čem se hovoří a popisovaný jev získává statut objektu z oblasti aktivit přímo či zprostředkovaně směřujících k potlačení práv a svobod člověka, nebo hlásajících zášť nebo nenávist vůči jiné výlučné skupině osob, anebo podpory či propagace hnutí směřujících k potlačení demokratických práv člověka, které je možno postihnout normami jak společenskými (jev obecně nekonformní, závadový, nevhodný až nebezpečný), tak případně i obecně závaznými právními předpisy z oblasti trestního práva. Prostřednictvím vynoření konkrétní výpovědi je pak tento jev učiněn pojmenovaným a popsatelem a stává se tak „skutečným“.⁸

Druhým krokem diskursivní analýzy je popis tzv. *instancí vymezování*. Instancemi vymezování jsou dobové instituce či organizace (vymezené například i místem, časem,

⁵ NOSÁL, I. Diskursivní re-konstrukce dětství: mezi nostalgií a nejistotou. *Analýza čtyř textů*. In. *Obrazy dětství v dnešní české společnosti*. Brno: Barrister&Principal, 2004, s. 173.

⁶ Srov. FOUCAULT, M. *Archeologie vědění*. Praha: Herman a synové, 2002, s. 45-46.

⁷ SZALÓ, C. Sociologie formování sociálních identit. In. SZALÓ, C., NOSÁL, I., *Mozaika v re-konstrukci. Formování sociálních identit v současné střední Evropě*. Brno: MU Brno, Mezinárodní politologický ústav, 2003, s. 23.

⁸ Srov. FOUCAULT, M. *Archeologie vědění*. Praha: Herman a synové, 2002, s. 66-67.

způsoby projevu a dalšími relevantními okolnostmi), které mají klíčový podíl na vymezení společenské nekonformnosti, závadovosti, nevhodnosti až nebezpečnosti zkoumaného objektu a případné další trestní postižitelnosti tím, že uchopují určité jevy, vytvářejí z nich své předměty zájmu, zakotvují určité shody, markanty, či diferenciace jako přirozené, sjednocující výpovědi a vytváří tím určitý model či skupinu modelů, které se stávají obecně užívanými.⁹ V rámci zaměření znaleckého zkoumání a položených otázek za takové instance vymezování můžeme považovat především stát, jeho právní normy (zpočátku zvykové, později písemné legislativní nástroje) a také obecně kulturní, filozofické, politologické, sociologické, politologické, sociální a sociálně – pedagogické postoje společnosti v celé své šíři. Z užšího pohledu vnímání pak můžeme tyto instance vymezování specifikovat v souvislosti s odkazem na výše uvedený srovnávaný materiál na obsažené fašistické, neofašistické, nacistické a neonacistické projevy v nejširším slova smyslu.

Třetím krokem diskursivní analýzy je *určení tzv. mřížek specifikace*. Tímto pojmem označuje Foucault systémy, podle nichž se vzájemně třídí, oddělují, sdružují, přeskupují, klasifikují a navzájem odvozují jednotlivé signifikantní výpovědi o daném jevu. Podstatou identifikování těchto mřížek specifikace je využití komparativní metody.¹⁰ Jsou srovnávány především jednotlivé shromážděné výpovědi o předmětu zkoumání jako primární objekty komparace, jejich elementární shody v označování daného problému a možnosti jejich diferenciace.¹¹ Komparace výpovědí o předmětu zkoumání v zadání znaleckého posudku (tedy v celé předestřené materii) se bude zaměřovat především na následující kategorie:

- obecné nazírání společnosti na slovní projevy, obrazy, nápisy či jiné symboly umístěné na oděvu, popř. jiné aktivity a postoje (ve formě slovních či jiných projevů), včetně tetování na těle osob, které byly znalci předestřeny jako zkoumaná materie,
- způsoby nazírání společnosti na fašistickou, neofašistickou, nacistickou, neonacistickou a rasistickou subkulturu jako hnutí, které prokazatelně směřuje k potlačení demokratických práv člověka nebo hlásá národnostní, rasovou, náboženskou, třídní či jinou zášť nebo nenávist vůči jiné skupině osob, či podněcuje k projevům antisemitismu, xenofobie, rasismu apod.,
- postoj společnosti k aktivitám, které odpovídají podpoře a propagaci hnutí směřujících k potlačení demokratických práv člověka (v různých projevech dle předložené zkoumané materie; od obrazové a symbolické až po slovní),
- možné a historicky běžné vzdělanému občanu srozumitelné formy protisociálního až kriminálního jednání, které je charakteru propagace nacismu a neonacismu.
- společností předpokládané způsoby postihu za delikt charakteru propagace hnutí, které prokazatelně směřují k potlačení práv a svobod člověka nebo hlásají národnostní, rasovou, náboženskou či třídní zášť, nebo zášť vůči jiné skupině osob.

Určení těchto shod a pravidelností, jakož i zároveň identifikace možných diferencí se stává základem dalšího výše uvedeného metodologického zpracování do podoby určitých typů vypovídání, typů dobového a místního nazírání společnosti na předestřené obrazy vypovídající o realitě (v našem případě i jiných forem sociální komunikace – např. pomocí symbolů na oděvu, případně tetování na těle vedených jednotným ideovým diskursem apod.).

S ohledem na charakter zadání znaleckého posudku však nemůže být vyústěním závěrů pouze formulace obecných zákonitostí možné neonacistické propagace směřující k potlačování práv a svobod občanů, popř. podpory a propagace hnutí směřujících k potlačení práv a svobod

⁹ Srov. FOUCAULT, M. *Archeologie vědění*. Praha: Herman a synové, 2002, s. 66-67.

¹⁰ Tamtéž, s. 68 a násl.

¹¹ „Metoda srovnávací“ in. *Velký sociologický slovník*, I. sv. Praha: Karolinum, 1996, s. 619.

člověka ve smyslu trestního zákona. Prostřednictvím této typologie budou ve znaleckém posudku individuálně provedeny závěry filozofických, politologických, sociologických a sociálně - pedagogických diskursů ve společnosti, které jsou formulovány v podobě typů, tedy ve smyslu určitých myšlenkových konstruktů a společenských postojů. Tyto typy tedy mají jen relativní platnost a nevznikají s cílem co nejpřesnější deskripce daného jevu a jeho hodnocení, ale naopak se záměrem jejich pochopení.¹² Výsledným produktem znaleckého zkoumání pak je charakteristika pozice a vnímání společenské nekonformnosti, závadovosti, nevhodnosti až nebezpečnosti konkrétních skutečností (v našem případě i jiných forem sociální komunikace – např. pomocí symbolů na oděvu, případně tetování na těle vedených jednotným ideovým diskursem apod.), které jsou předmětem znaleckého zkoumání zejména ve filozofických, politologických, psychologických, sociologických a sociálně – pedagogických diskurzech.

Popis předestřené zkoumané materie a srovnávacího materiálu; Popis metodologického zpracování shromážděných dat

Předmětem znaleckého posudku je obrazové a symbolické vyjádření postoje nositele oděvu, jakož i ideové zaměření a diskurs v jeho postojích či jiných projevech účastníka předmětné demonstrace, zejména jeho implicitně či explicitně deklarované ukotvení a ideologický diskurs projevový v obrazové, symbolické a zejména slovní aktivitě vedené jednotným ideovým diskursem.

Znalec konstatuje, že otázky položené znalci zadavatelem posudku v opatření č.j.: 3 T 195/2011 ze dne 15. prosince 2011 nejsou dle jeho názoru charakteru právního, ani nejsou charakteru odporujícímu ust. § 107 tr. řádu. Otázky nejsou v rozporu se zásadami vědeckého výzkumu, a tedy jsou z pohledu znalce ve smyslu zák. č. 36/1967 Sb., o znalcích a tlumočnících (a vyhl. č. 37/1967 Sb.), jakož i zák. č. 141/1961 Sb., trestního řádu přípustné.

Znalec také prohlašuje, že nemá žádný poměr k posuzované věci, ani k orgánům provádějícím řízení, ani k účastníkovi. Znalec dále obecně konstatuje, že na slovní projevy (ale i jiné použité zástupné symboly, nápisy a projevy) je nutno nahlížet ve vzájemné relaci a zejména v kontextu s deklarovaným účelem demonstrace – oslava 1. května jako Svátku práce. Znalec konstatuje, že s deklarovaným účelem demonstrace oslavy svátku práce nejsou jednotlivé slovní (popřípadě symbolické či jiné) projevy vždy v relaci a umožňují i jiné vysvětlení, ke kterým se vyjádří níže a provede jejich rozbor ve smyslu identifikace sdělovaného diskursu.

Znalec úvodem zdůrazňuje, že obrazovou symboliku na oděvech účastníků je pro komplexní zhodnocení na základě metodologie vědeckého výzkumu třeba zasadit do celkové atmosféry všech slovních i neslovních (obrazových a symbolických) projevů na předmětné demonstraci konané dne 1. května v Brně. Na s. 6-8 tohoto znaleckého posudku znalec přikládá fotografie oděvu posuzované osoby, transparent nesený na čele průvodu a tetování posuzované osoby. V této věci byl dále vypracován znalecký posudek č. 41/ZP/2011 (KRPB-11779-21/TČ-2011-060273-HK) k posouzení činnosti 6-ti osob stíhaných pro přečin „Založení, podpora a propagace hnutí směřujícího k potlačení práv a svobod člověka“ podle § 403/1 trestního zákoníku, 42/ZP/2011 (KRPB-12098-12/TČ-2011-060275-SL) pro přečin Projev sympatií k hnutí směřujícímu k potlačení práv a svobod člověka podle § 404 trestního zákoníku a znalecký posudek č. 45/ZP/2011 (KRPB-11769-16/TČ-2011-060273-HK) pro přečin „Podněcování k nenávisti vůči skupině osob nebo k omezování jejich práv a svobod“ podle § 356 trestního zákoníku, které také dokumentují celkový

¹² WEBER, M. *K metodologii sociálních věd*. Bratislava: Nakladatelstvo Pravda, 1983, s. 95, 96.

diskurs podpory, propagace a veřejných projevů sympatií k soudobému konceptu neonacismu organizací a hnutí jako např. **Národní odpor, Odpor, Odpor dnes, Odpor teď, Odporuj, Občanský odpor a Hammerskins Nation** na shromáždění konaném dne 1. května 2011 v Brně.

V souvislostech námi posuzovaného případu znalec konstatuje, že transparent vystavený na předmětné demonstraci dne 1. května 2011 v Brně znalec konstatuje, že heslo „**Deutschland Erwache!**“ („**Německo probud' se**“) je obecně známé heslo SA. To je soudobou neonacistickou scénou někdy užíváno v původním znění, ale i modifikovaně s rozšířeným záběrem jako: „**Europa, erwache!**“ („**Evropo, probud' se**“). Znalec konstatuje, že ideový diskurs tohoto transparentu není v souladu s deklarovaným cílem demonstrace, ale je naopak v souladu s ideovým diskursem soudobé neonacistické scény. **Blíže viz s. 6 tohoto znaleckého posudku.**

K fotografiím tetování posuzované osoby (Thorovo kladivo) znalec konstatuje, že se jedná o typickou symboliku užívanou soudobou neonacistickou scénou, která však dává smysl v relaci s dalšími užitými symboly a aktivitami, jak je uvedeno výše. Tak je tomu i v námi posuzovaném případě účastníka demonstrace konané dne 1. května 2011 v Brně. **Blíže viz s. 7 tohoto znaleckého posudku.** Znalec k dalšímu tetování na těle posuzované osoby (nápis „Sudetenland“) konstatuje, že jak použitý typ písma, tak i význam a místo vytetovaného nápisu je typický pro soudobou neonacistickou scénu ve smyslu výše uvedených závěrů. **Blíže viz s. 8 tohoto znaleckého posudku.** Skutečnost, zda tetování bylo či nebylo viditelně vystavené je právní otázkou, ke které se znalec nevyjadřuje, nicméně tato tetování (spolu s poraněnou orlicí, která má jistě nepříjemnou bolístku na pařátku – proto má pařátek zalepený rychloobvazem) je typickým příkladem vnitřního projevu sympatií osoby k soudobému konceptu neonacismu. Toto posouzení je sice věcí soudu, ale z pohledu znalce lze konstatovat, že vnitřní sepjetí posuzované osoby je vázáno na soudobý koncept neonacismu a nikoli jiným směrem, jak se snaží naznačit ve svém slovním vyjádření. To, že příznivci soudobé neonacistické scény kryjí explicitní odkazy na historický nacismus tímto způsobem je velmi časté. Znalec sice nemůže předjímat (a tedy hodnotit důkaz), ale tento způsob krytí explicitního projevu sympatií k historickému nacismu je velmi častou a víceméně logickou aktivitou. **Blíže viz s. 5 tohoto znaleckého posudku.**

K předestřenému symbolu překříženého kladiva a meče („**Hammer und Schwert**“), zpravidla rudý na černé vlajce, byl ve dvacátých letech užíván levicovým křídlem NSDAP vedených bratry Gregorem a Otto Strasserovými, včetně nakladatelství Rhein Verlag a později Kampf Verlag, které tomuto proudu poskytovaly příliš ideové zázemí. Symbolizoval spojení vojáků a dělníků. Po odchodu Otto Strassera z NSDAP byl symbol překříženého kladiva a meče (rudý na černé vlajce) užíván Bojovým společenstvím revolučních nacionálních socialistů (Kampfgemeinschaft revolutionärer Nationalsozialisten – KGRNS). Jednalo se o nacistickou antisemitskou organizaci s antikapitalistickým zaměřením, která se vymezovala vůči NSDAP z levicových pozic. S ní související uskupení „**Černá fronta**“ („**Schwarze Front**“) užívala symbol kladiva a meče ve spojení s hákovým křížem. V roce 1929 užívala symbol meče a kladiva (černý na rudé vlajce) jako župní symbol i mládežnická organizace NSDAP Hitlerjugend. Toto vysvětlení je jediné logické a odpovídá dalším informacím a celkovému sdělovanému a šířenému diskursu na předmětné demonstraci. Jiné vysvětlení užití tohoto zástupného symbolu, tak, jak jej uvádí ve své výpovědi dne 1.11.2011 (tehdy) podezřelý [redacted] je zcela nesmyslné. Jedná se o typický příklad, kdy pouhá shoda formy je zaměňována za obsah sdělení. Toto vysvětlení podané (tehdy) podezřelým [redacted] neodpovídá žádnému dalšímu zjištěnému markantu a v žádném případě ani

celkovému ideovému diskursu šířeným na předmětné demonstraci konané dne 1. května 2011 v Brně. Výše uvedené hodnocení a identifikace provedená znalcem výše je naopak je zcela v relaci s celkovou situací a šířenou ideologií na místě. Této popsané situaci odpovídá zejména tetování ne těla posuzované osoby, aktivity na místě samém, projevy a další zástupné symboly (nápis na transparentu) apod. **Blíže viz s. 6 tohoto znaleckého posudku.**

Symbol kladiva a meče

Tento symbol v letech 1992–1995 využívala i německá neonacistická organizace **Direkte Aktion/Mitteldeutschland**, která byla zakázána v roce 1995 pro rozpor s ústavním pořádkem SRN. V roce 1929 užívala symbol meče a kladiva (černý na rudé vlajce) jako župní symbol i mládežnická organizace NSDAP Hitlerjugend. V letech 1992–1995 tento symbol využívala i německá neonacistická organizace **Direkte Aktion/Mitteldeutschland**, která byla zakázána v roce 1995 pro rozpor s ústavním pořádkem SRN.¹³

V současnosti slouží v rámci neonacistického spektra symbol kladiva a meče jako symbol národních revolucionářů a svobodných nacionalistů, kteří se hlásí k tradicím politiky bratří Strasserů. V České republice tento proud doposud není mezi neonacisty příliš znám, a tudíž není populární ani jeho symbol, nicméně podle věrohodných informací již našel určitou odezvu v části Národního odporu. **Viz s. 6 tohoto znaleckého posudku.**

Symbol Svobodné německé dělnické strany (FAP)

Symbol **ozubeného kola (Zahnrad)** je používán v neonacistickém prostředí především jako symbol sepjetí nacionálního socialismu s prací, případně s dělnickou třídou. Jedná se o symbol, který je v obdobném významu i v dalších významech používán i řadou dalších politických proudů (včetně krajní levice) a různých organizací. Rozhodně ne každé použití ozubeného kola v symbolice je tedy spojeno s nacismem či neonacismem, nicméně v námi posuzovaném případě je možno jiné vysvětlení, než diskurs propagace soudobého konceptu neonacismu v souvislosti s další použitou symbolikou a aktivitami směle vyloučit. **Blíže viz s. 6 tohoto znaleckého posudku.**

Vlajka německé pracovní fronty (DAF)

¹³ Srov. MAREŠ, M. *Symboly používané extremisty na území ČR v současnosti*. Praha: MVČR, 2006.

Neonacisté jej zpravidla používají v kombinaci s jinými nápisy či symboly. V období nacistického Německa bylo ozubené kolo součástí symboliky Německé pracovní fronty (Deutsche Arbeitfront – DAF), což byla v podstatě nacistická dělnická organizace (v podstatě odborová). V rámci německého neonacismu bylo ozubené kolo součástí symboliky **Svobodné německé dělnické strany (Freiheitliche Deutsche Arbeiterpartei)**, která byla v SRN v roce 1995 zakázána pro rozpor s ústavním pořádkem. Ozubené kolo je častým symbolem „autonomních“ či „svobodných nacionalistů“. Ozubené kolo je i významnou součástí symboliky Hammerskins.

Hammerskins Nation

V ČR je ozubené kolo zakomponováno do symboliky **Národního odporu**. Jako součást soudobého decentralizovaného neonacismu (tj. autonomního či svobodného nacionalismu) lze chápat soudobou českou nejvýznamnější neonacistickou organizaci **Národní odpor**, která vznikla v roce 1998 a která představuje volné uskupení lokálních neonacistických buněk. V rámci NO existují proudy, které jsou více nakloněny tradičnímu německému pojetí nacismu, jiné se zaměřují na prosazování české identity v rámci celoárijského neonacistického působení. NO se hlásí i k násilným metodám, zvláště pak ve vazbě na násilné části kampaní „odpor bez vůdce“ či Anti-antifa. NO používá různé neonacistické symboly. V současnosti je jeho hlavním symbolem černá vlajka v ozubeném kole, což svědčí o jeho vazbě na koncept autonomního nacionalismu. Používá však i říšskoněmeckou symboliku. **Blíže viz s. 6 tohoto znaleckého posudku.**

Symbol Národního odporu

V souvislostech námi posuzovaného případu je na místě se vyjádřit k osobám **Otto Strassera** a **Gregora Strassera**. Soudobí neonacisté, kteří se hlásí k revolučnímu nacismu a jeho dělnickým kořenům, uznávají jako své vzory bratry **Otto Strassera** (10. 9. 1897 - 27. 8. 1974) a **Gregora Strassera** (31. 5. 1892 – 30. 6. 1934). Ti vedli levicově orientované křídlo v NSDAP ve dvacátých letech. **Otto Strasser** původně realizoval svoji antikapitalistickou a antisemitskou politiku i v dalších organizacích, především v **Černé frontě („Schwarze Front“)**. **Gregor Strasser**, který se pokusil rozštěpit NSDAP, byl v rámci vnitřních bojů v nacistickém hnutí popraven Hitlerovými stoupenci během tzv. noci dlouhých nožů 30. června 1934. Toto datum má pro stoupence „levicového neonacismu“ symbolický význam (specificky je zdůrazňováno v části nazi-gothické a nazi-industrialové scény, čemuž odpovídá i tetování na těle [redacted]). **Otto Strasser** před hitlerovskými nacisty emigroval, po válce se však opět politicky angažoval v Německé sociální unii (Deutsche Sozialunion – DSU).¹⁴

¹⁴ MAREŠ, M. *Symboly používané soudobými neonacisty na území ČR v současnosti*. Praha: MVČR, 2006.

V této souvislosti je nutno odmítnout jako zcela nepodložené a v zásadě nesmyslné tvrzení (tehdy) podezřelého [REDAKCE], že (cit.): „...Maximálně můžu dodat, že tohleto je celé nesmysl a v České republice užití tohoto znaku není rozhodně žádnou propagací, už z toho důvodu, že Český stát podporoval Ottu Strassera v odboji proti III. říši...“. Toto tvrzení je jednak věcně zcela nepodložené a historicky neukotvené a je zjevně produktem velmi bujných představ [REDAKCE] o odporu proti nacismu a III. říši. Znalci není známo, že by byl **Otto Strasser** součástí nějakého protinacistického odboje na území ČSR či jinde. Naopak je znalci známo, že **Otto Strasser** do konce svého života (po II. sv. válce) zastával aktivně ideje neonacismu.

Otto Strassera je tedy nutno vnímat jako představitele jedné frakce v rámci historického nacismu s dílem odlišnými stanovisky ke konkrétním krokům a postojům, tedy nikoli jako bojovníka za demokracii. Deklarovaný pozitivní postoj k židům (otázkou je, jak se konkrétně projevoval) tedy v žádném případě neznamená odpor proti nacismu jako takovému. Ostatně tato deklarace je v příkrém rozporu s aktivitami **Otto Strassera**. Poměr **Otty Strassera** např. k německým (či neárijským) skupinám osob ve dvacátých letech minulého století a při vzniku NSDAP byl zcela v relaci s idejemi nacismu. V opačném případě by totiž vůbec nebylo možno uvažovat o prokazatelné spolupráci **Otto Strassera** s Josephem Goebelsem či Adolfem Hitlerem z počátku činnosti NSDAP, která byla více či méně antisemitská od prvopočátku své činnosti, zejména pro postoj Adolfa Hitlera. Motivy toho, proč **Otto Strasser** (údajně) zastával smířlivější postoj k židům je otázka pro něho samotného, anebo pro historické analýzy, proč se v počátku vývoje NSDAP projevoval jako antisemita a v průběhu let tyto postoje nepreferovat tak, jako Adolf Hitler. Jedná se tedy o to, že **Otto Strasser** měl v některých dílčích aspektech odlišná stanoviska na směřování (ideové či vojenské) III. říše. Takových osob bylo přímo v Hitlerovském Německu více. Je tedy otázkou kterých konkrétních osob, zda to byly osoby odmítající nacismus jako takový, nebo zda byly součástí názorových frakcí v NSDAP. Je historicky potvrzené a reáliemi aktivitami **Otto Strasser** prokazatelné, že byl do konce života nacistou (resp. po válce neonacistou). Pravdou je, že obě tyto možné názorové skupiny byly samotnou NSDAP a gestapem stíhány a likvidovány (mnohdy na osobní příkaz Adolfa Hitlera). To může vést ke zcela mylnému závěru, že každý, kdo byl pronásledovaný v době (a zejména ke konci) II. sv. války nacistickým režimem byl odpůrce nacismu.

K osobám bratrů Strasserových je nutno zkonstatovat, že byli spoluvůdci základů nacistické ideologie a spolupracovali mimo jiné (v polovině dvacátých let) i s **Josefem Goebelsem**. Jak již bylo uvedeno výše sám **Otto Strasser** i po válce zastával ideje neonacismu a dokonce se pokusil založit politickou stranu s touto nosnou ideou. Tedy vzhledem k výše uvedenému je obhajoba [REDAKCE] v tom smyslu, že by snad osoba **Otto Strassera** měla být z historického pohledu vnímána jakkoli pozitivně, či dokonce jako osoba bojovníka za demokracii zcela úchylná a odpovídá obvyklým obhajobám příslušníků soudobé neonacistické scény. Tomu odpovídají jak názory historiků, tak i další odborné veřejnosti a historické reálie. K posouzení této skutečnosti bohatě postačuje běžná znalost historie a schopnost číst v odborné literatuře, včetně (po prověření validity a reliability informací) i internetových pramenů. Nehledě též ke skutečnosti, že další aktivity a symbolika (tetování, nápisy na transparentu, slovní projevy při demonstraci a samotné aktivity účastníků demonstrace) odpovídají šíření idejí rasismu a soudobého konceptu neonacismu.

Zcela závěrem této části znaleckého posudku znalec konstatuje, že zástupná symbolika na oděvu u posuzované osoby, texty na transparentu i tetování na těle posuzované osoby je nutno vidět ve vzájemných souvislostech. Tyto indicie v souhrnu a vzájemných souvislostech

vykazují zřetelný společensky závadový diskurs podpory, propagace a veřejného projevu sympatií k zaniklým (NSDAP apod.), ale i současným organizacím a hnutím (**Národní odpor, Odpor, Odpor dnes, Odpor teď, Odporuj, Občanský odpor a Hammerskins Nation** apod.), které jsou založeny na idejích rasismu, xenofobie a antisemitismu a zcela odporují deklarovanému účelu shromáždění dne 1. května 2011 v Brně.

III. Závěr

Na základě výše uvedeného je tedy možno zkonstatovat, resp. odpovědět na znalci položené otázky v zadání znaleckého posudku následovně:

Otázka č. 1.:

Zhodnoťte symbol bílého ozubeného kola s černou výplní a vyobrazením překříženého rudého meče a kladiva z hlediska jeho původu, historického významu a okolností jeho využívání dosud, pokud Vám jsou známy.

Odpověď na otázku č. 1.:

Předestřený symbol bílého ozubeného kola s černou výplní a vyobrazením překříženého rudého meče a kladiva v souvislostech případu tak, jak je uvedeno výše, je nutno identifikovat jako nedílnou součást závadového diskursu podpory, propagace a projevu sympatií k dřívějším (NSDAP) a soudobým organizacím a hnutím směřujícím k potlačení práv a svobod člověka, jako jsou např. **Národní odpor, Odpor, Odpor dnes, Odpor teď, Odporuj, Svobodný odpor**, apod. **Blíže viz s. 12 – 17 tohoto znaleckého posudku.**

Otázka č. 2.:

Ostatní okolnosti zjištěné při znaleckém zkoumání, pokud mohou mít význam pro trestní řízení.

Odpověď na otázku č. 2.:

Znalec konstatuje, že uvedená symbolika, která byla znalci předestřena ke zkoumání je součástí mnohavrstevné a nápadité symboliky, která se v jednotlivostech doplňuje a podporuje a kterou používá soudobá neonacistická scéna k podpoře, propagaci a projevům sympatií k organizacím a hnutím založeným obecně na idejích rasismu. Tomu odpovídá jak faktické zaměření předmětného shromáždění konaného dne 1. května 2011 v Brně, tak i další slovní projevy a faktické aktivity účastníků. Při hodnocení formálních projevů je třeba zkoumat nikoli jen formu, ale obsah a k tomu je třeba vzít v úvahu všechny relevantní signifikantní informace, tedy v námi posuzovaném případě i místo konání akce, deklarovaný a faktický cíl demonstrace, další aktivity účastníků, osoby účastníků a další zástupnou symboliku. K tomu mohou sloužit i další výše uvedené znalecké posudky a záznamy Policie ČR na DVD.

IV. Znalecká doložka

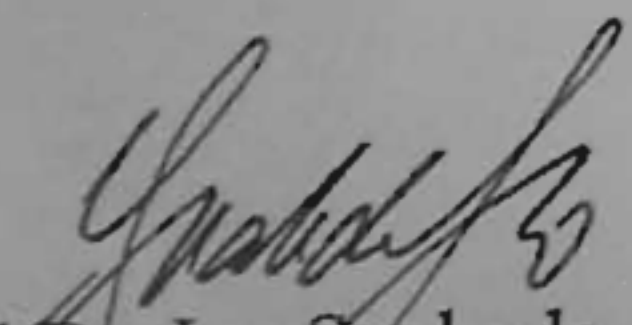
Znalecký posudek byl vypracován znalcem pro obor kriminalistika, se specializací společenská závadnost textů a zástupné symboly a pro obor sociální vědy, se specializací politologie, extremismus, terorismus, který byl jmenován Krajským soudem v Brně dne 23. října 2009 pod č.j.: SPR 1663/2009.

Znalecký posudek je zapsán ve znaleckém deníku pod pořadovým číslem 57/ZP/2012.

Znalečné dle zák. č. 36/1967 Sb., o znalcích a tlumočnících ve znění pozdějších předpisů a vyhl. č. 37/1967 Sb., ve znění pozdějších předpisů účtováno v příložené kalkulaci.

V Brně dne 2. ledna 2012

JUDr. PhDr. Ivo Svoboda, Ph.D.